

Dimensiunea militantă a Ecaterinei Varga în deceniul premergător revoluției de la 1848-1849

Petre DIN

Cuvinte cheie: Transilvania, secolul XIX, Ecaterina Varga, Țara Moților, Andrei Șaguna, petiții

Mots-clef: Transylvanie, XIXème siècle, Ecaterina Varga, Țara Moților, Andrei Șaguna, pétitions

În secolul XVIII și prima jumătate a secolului XIX, datorită potențialului său militar, Casa de Habsburg a asigurat echilibrul politico-militar în spațiul Europei Centrale și de Sud-Est, zonă în care se aflau integrate Transilvania, Banatul și Bucovina. Congresul de la Viena va încerca să reconstruiască splendoarea epocii de aur, clamate cu insistență de prinții și marea nobilime, va face demersuri pentru afirmarea principiului legalității dinastice și va încerca să satisfacă pretențiile teritoriale ale celor patru învingători ai lui Napoleon. Congresul de la Viena este prima întrunire a reprezentanților tuturor națiunilor europene și momentul de debut al demersurilor de organizare a Europei¹. Pe acest fundal reluarea în posesie a Tirolului, a Salzburgului, și a nordului Italiei consfințește Austriei o poziție importantă pe eșichierul politic european².

Raportat la spațiul dominat de otomani în Europa Centrală și de Sud-Est, în teritoriile administrate de Habsburgi, modernitatea s-a manifestat și prin geneza spiritului civic. Astfel s-a născut conceptul de cetățean, ca persoană loială suveranului, imperiului și administrației sale centralizate³. Raportarea românilor transilvăneni la împăratul habsburgic a reprezentat elementul esențial în realizarea unui echilibru intern al Imperiului dar și la nivel imagistic în sensibilitatea colectivă românească.

Mult mai dificile decât problemele interne pentru existența Monarhiei habsburgice s-au dovedit a fi aspirațiile popoarelor marginale: ca cele ale polonezilor, italienilor, românilor trezite din nou la o conștiință socială și istorică⁴. Începând cu deceniul patru al secolului al XIX-lea, mișcările populației miniere de pe domeniile Zlatnei au fost conduse de Ecaterina Varga, care a devenit simbolul rezistenței la abuzurile autorităților locale și centrale⁵.

1 Serge Berstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*, vol. IV, traducere de Timu Monica, prefață de Ovidiu Pecican, Institutul European, Iași, p. 5.

2 *Ibidem*, p. 10.

3 Victor Neuman, *Tentația lui Homo Europaeus. Geneza ideilor moderne în Europa Centrală și de Sud-Est*, ediția a III-a, Editura Polirom, Iași, 2006.

4 Erich Zöllner, *Istoria Austriei*, traducere de Adolf Armbruster, vol. I, ediția a VIII, Editura Enciclopedică, București, 1997, p. 433.

5 *Ecaterina Varga s-a născut la 22 august 1802, în localitatea Hălmeag, Comitatul Târnava Mare, într-o familie de nobili maghiari săraci. Tatăl său Varga János, iar mama sa Rosondai Katalin erau mici proprietari de pământ pe care îl cultivau ei înșiși. A cunoscut încă din copilărie viața iobagilor mineri opresați de autoritățile imperiale și cele locale. Referindu-se la dispariția prematură a părinților ei și viața dificilă a iobagilor, Ecaterina Varga nota: „Pierzând ocrotirea brațelor iubiților mei părinți la o vârstă încă fragedă, am ajuns să mănânc pâinea amară a orfanului și am fost aruncată în toate părțile de valurile mizeriei, pe marea furtunoasă a vieții. Anii veseli ai tinereții mele au fost copleșiți de multe schimbări și încercări. Rănilor deschise ale inimii mele n-au cunoscut decât leacul cel mai aspru”. S-a căsătorit cu un avocat de succes, Kelemen György, care era implicat și în afaceri cu cânepă. Afacerea s-a dovedit a fi profitabilă, ulterior, însă a acumulat datorii pe care nu a reușit să le ramburseze. A inițiat un proces dificil cu debitorii din Brașov, dar din cauza birocrăției, problema nu s-a putut rezolva pe plan local, și, prin urmare, pe 1 august 1839, Ecaterina a solicitat sprijinul Cancelariei de la Viena. În perioada copilăriei sale, ecoul răscoalei lui Horea era încă vizibil în mentalitatea moților, fapt ce a impulsionat spiritul de dreptate și libertate al acesteia. În*

Petre Din

Grupul Școlar Mârșa

e-mail: petre_din@yahoo.com